

Gyalu ist die... kommen und... orstand einzu-

Krausz Vorsteher

palac-... fali

ak... delhetők 1353

Viteazul... -detail!

stán... 1344... ára... (Szé... 12-90... ra ingyen.

Blue

atos, tinta, ... minden ... , garantált ... ó ár.

ár, Cluj, ... fon 12-97. ... 129

AS DEZSO ... misoara

yva

Telefon 749.

TÁS! ... LLETT!

STÉS

ST VALLAL

TZ

CLUJ, ... STR. SAGUNA 16:

KAT

Sz. rkoztóság, kide-... hivatali és nyomda... Kolozsvár, Str. Szerec... k. Posa, - Brassai-utca 18

Az Új Kelet telefonjai... szerkesztőség --- 277... Kiosztóosztály --- 244... Nyomda --- 279... Előfizetői osztály --- 438... Sz. H. Sz. --- 238

V. évfolyam, 213. szám

Cluj (Kolozsvár) 5683. Tisri 5

1922 szeptember 27. Sz.

UJ KELET

ESZDŐ-POLITIKAI NAPILAP

1071
2211

Lejár

Hermann Goldschmiedt ur

I. Wolfzelle 11

Wien

Egy szám ára pályaudvaros... és vidéken is 2 lat

Csehszlovákiában

Egy hónapra --- 28 sz
Egy szám --- 1 r

Jugoszláviában

Egy hónapra --- 28
Egy szám --- 1 r

Uzsora?

Nem is volna szabad beszélni róla, mint ahogy a boszorkányokról nem volt szabad. Mert nem léteznek. Valaha létezett, virágozott, ezor áldozatot követelt, de ez a háboruban volt, amikor az árucikkak eltűntek a piacon. Ha nincs ár, elbujik az ár és ha elbujik, csak drágán adja oda magát. A háboru uszorsója akkor kezdett eltűnni, amikor az ár kezdte elszórtani a piacokat. Ha van portéka bőven, megint előről kezdődik a szabadverseny és a nyereség visszahúzódása a minimálisra. Mi nem hiszük el a kormány félhivatalosának, hogy volna uszora. Azt se vesszük nagyon komolyan, hogy e nem létező uszora ellen a kormány új uszoratörvényt készül csinálni. Bár ez utóbbit feltételezzük a kormányról. Meglehet, hogy bár uszora nincs, lesz uszoratörvény. De ha ilyen törvény lesz, ennek a tendenciája nem az uszora letörésére, hanem bizonyos kereskedősztályok elliprására fog irányulni. Ha lesz ilyen törvény, akkor ez nem lesz más, mint az agrárreform átvitele kereskedelmi tere, az agrárreform szociális enyhítő körülményei nélkül. Leméltjuk, hogy nem hiszünk az egészben, nem szívesen festjük az ordögöt a falra, de kellemetlen a dologban, hogy épen a kormány apja torzítja el a fehér falakat és ez a hivatalosnak tetsző szócső larmáz az uszoráról és arról, hogy drákói szigorral fogják letörni az uszorasokat.

Hát ha le kell törni valamit, ez nem az uszora, hanem a drágaság. A drágaságot pedig ott kell megfogni, ahol a botot, a holdogabbik végénél. Vagyis az elejét. Ha van áru drágaság, ezt ne nevezzék végső fokon uszorának, hanem keressék meg a kezdeti fokokat. Meg kell vizsgálni az okát, miért kénytelen a kereskedő drágán adni a holniját. Meg kell keresni az okot, miért fizetünk mi itt Romániában ötven-száz- és kétszáz százalékkal többet egy-egy ipari cikkért, mint bárhol másutt. Ha keressük okokat meg is találjuk őket. Az okok legkezeje a szállítási bizonytalansága. Nem kis ok az okok sorozatában a vámteletek horribilis volta, amit állami uszorának is nevezhetünk. De mondjuk, hogy az állami uszora nem uszora, mert erre az országnak van szüksége. Mi a vámteleteket nemegyszer megbírtuk, nemegyszer kimutattuk, hogy uszorszerűen szakértelmihiján készültek. De végeredményben örömmel állapítjuk meg, hogy ezekből a vámokból fedezi az ország bevételeinek jelentékeny részét és hogy Románia kereskedősztályai e közvetett úton is erőteljesen hozzájárul az állam fontoriái költségeihez. Annál kellemetlenebbek azok a vámok és sápok, amelyek egyetlen törvényben vagy rendeletben sincsenek legalizálva a amelyeket mégis bennetartunk minden kereskedő kalkulációjában, mitöbb, ott találjuk őket a vállalatok és cégek törvényesen hitelesített könyveiben és számadásaiban. Mindenki tud rólok, elkönnyelik őket, egy-egy elszámolásra köteles vállalat néha a nevén is nevezi a gyermeket és mindmáig egyetlen törvény vagy rendelet se jelent meg, amely ezeket az illetéktelen sápokot, vámokat, díjakat, illetékeket és kenőpénzeket eltörülte volna. Egy bukaresti lap alapján megirtuk idestova

esztendeje, hogy mibe kerül egy vagon árú, ami Galacból Erdély bel-sejébe ért, mennyit kell fizetni kocsi-tengelytörésért Buceabában és mennyit Pridesalon. És mennyit kell fizetni átrakásért és mennyit pályaváltásért. Ezt a hirt annakidején sem itt, sem Bukaresiben nem cáfolták és nem cenzurálták, mint köztudott dolog nyíltan az események homlokára léphettek. Mi és bukaresti lapársunk azt hittük, hogy purifikálunk vele, de nem történt semmi, egy vagon árú Galactól Kolozsvárig ma is hasonló nehézségekkel és hasonló kocsi-tengelytörésekkel és pályaváltoztatásokkal érkezik.

Itt kezdjük letörni a drágaságot! Itt kezdjük megfékezni az uszorát! Itt legyen a kormány erélyes! Nemcsak a kereskedősztálynak fog használni vele, smely kevesebb után-

Tripoliszt, Konstantinápolyt és Tráciát visszaadják Törökországnak

Görögország ellenállásra készül. A szovjet két hadtestet küldött Batumba. Csicszerint hazahívták Berlinből

- Az Új Kelet tudósítójától -

Bécs, szeptember 25. (Az Új Kelet távirata.) Athénből érkezett jelentések szerint a brit kormány a keleti kérdésben elfogult magatartása miatt óriási izgalmat uralkodik. A görögök a párisi kompromisszum dacára utolsó támadást akarnak intézni Kemál pasa ellen európai földön.

A görög kormány semmiesetre sem hajlandó Tráciát és Drinápolyt átadni. Ha a törökök a Boszporuson át előre törnének, akkor Görögország Tráciában százötvenezer embert állít föl.

London, szept. 25. (Az Új Kelet távirata.) A kormány a Kemál pasához intézett meghívásával egyidejűleg az athéni kormányhoz is hivatalos felszólítást intézett, hogy a Tráciában lévő görög csapatokat Kemál beleegyezés nélkül azonnal megvontatja. A görögöknek Tráciából teljesen ki kell vonulniuk, mielőtt a vegyes bizottság, amely előreláthatólag Hüdaniában összejött, megállapítja Trácia görögországi határát.

A görögök csapatokat küldenek Tráciába

Athén, szept. 26. (Az Új Kelet távirata.) A szövetségesek elhatározása nagy csalódást hozott az ország közvéleménye számára. A sajtó a hadsereg újraszervezését sürgeti, hogy legalább Trácia megvédhető lehessen. Papulus tábornokot több tábornok követte Tráciába, hogy a hadsereg ottlévő egységeit átmozgassák. A görög hajóraj különben is harcra készen áll és a hangulat az, hogy Görögország küsdelen nélkül Tráciáról nem mondhat le.

Tráciát a Maricáig Törökország kapja

London, szept. 26. (Az Új Kelet távirata.) Az angol közvéleményt megelégedésel tölti el az, hogy a párisi értekezlet kedvező eredménnyel végződött. Az angolok különösen azért vannak megelégedve, mert a kezdeményezés az ő részükről indult ki. A „Daily Chronicle” sokáig Tráciának a Maricáig folyóig való átengedését és rámutat arra, hogy ez a tény legjobb bizonyítéka annak, mennyire nem üldözi

járással, kevesebb kinnal és zaklatottsággal, fog hozzájutni árujához, de könnyebbé lesz a közönség számára is, amely fokozatosan hozzájut az ölvén és száz százalékkal olcsóbb árucikkhez. És végeredményben az egész ország gazdaságának használnak vele, mert a pénzünk vásárlóereje meggyorsodik. Ha nem így akarják megfajtani a drágaság vagy mondjuk az uszora hétféjű beszájait, akkor nem gondolhatunk mást, mint hogy a tendencia nem az uszora, hanem a kereskedősztály megfajtása. És esetleg új elemekkel való helyettesítése. Ha így áll a dolog, óvást kell emelnünk. Akár készül ilyen törvény, akár akar készülni, akárcsak szuggerrálják a kormánynak, hogy készüljön, a magasabamelti ujjakkal kiáltjuk: eddig és ne tovább.

Kemál ragaszkodik a szovjet részvételéhez

Berlin, szeptember 26. (Az Új Kelet tudósítójától.) Konstantinápolyból érkezett jelentések szerint Kemál pasa ragaszkodik ahhoz, hogy a békeértekezleten Oroszország is részt vegyen. Ezt nemcsak az Oroszországgal kötött szerződés értelmében kívánja, hanem azért is, hogy Jugoszlávia és Románia részvételét ellensúlyozza.

Az orosz flotta blokája a Boszperust

London, szept. 26. Konstantinápolyi jelentés szerint az orosz flotta kifutott Krimből és blokkolja a tengerszorosok keleti kijáratát. Az orosz hadihajók jó állapotban vannak, de állítólag kevés a municiójuk. A „Daily Telegraph” jelentése szerint

két orosz hadtest Batumba érkezett.

A hadosztályok hír szerint csak elővédjét képezik egy nagyobb orosz hadseregnek. A Berlinben tartózkodó Csicserin külügyi népbiztos táviratilag hazarendelték.

A görög kormány értesítette a nagyhatalmokat, hogy

a konstantinápolyi törököket felgyverzik,

ami veszélyezteti az ottani görög lakosság biztonságát.

Tizenkét angol hadihajó

London, szept. 26. Tizenkét angol hadihajó a gibraltári szorosból kelet felé indult. Az angol sajtó elégtétellel konstatálja, hogy a kemalista lovas-ság visszavonult a semleges sönárból, miáltal elejét vette minden konfliktusnak és az ebből származható bonyodalmaknak.

Elsülyesztett angol torpedóhajó

London, szept. 26. (Rador.) A Marmara-tengeren elsülyedt egy angol torpedóhajó. A személyzet közül 87-et egy halászbárka megmentett, tizen pedig a vízbe fulltak.

Kemál nem hagyhatja el hadseregét

Páris, szeptember 26. (Rador.) Bouillon Poincaréval folytatott hosszúságú tárgyalás után Szmirnába utazott, ahová kedden érkezik meg. A szövetségesek jegyzéke megérkezett az angolai kormányhoz. Kemál pasa kijelentette, hogy kész elmenni a keleti konferenciára, azonban nem hagyhatja most el seregét.

A halálraítélte Kemál

Konstantinápoly, szept. 26. (Az Új Kelet távirata.) A fővárosi török lakosság memorandumot nyújtott be a szultánhoz, hogy a Kemál pasa ellen 1919-ben hozott halálos ítéletet semmisítse meg.

Németország a népszövetség hatodik tagja

Genf, szeptember 26. (Az Új Kelet távirata.) A népszövetség közgyűlése elhatározta, hogy nem állandó tagjainak számát hatra emeli fel. Ezt úgy értelmezik, mint előfeltételt annak a körülménynek, hogy a jövő esztendőben Németország állandó tagja lehet a tanácsnak. A megüresedő második tagsági hely elnyerésére a kisanant törékszik. Közöttük azonban nincs meg az összhang, mert Csehszlovákia és Jugoszlávia egyaránt pályázik a helyre. Nincs kizárva, hogy a kisanant a második tagságból kimarad és Hollandia vagy

A szorosokat is?

Páris, szept. 26. (Rador.) A Poincaré, lord Curzon és Sforza között létrejött megállapodást elküldték a török kormánynak. A jegyzékben a szövetségesek elismerik a török határt Drinápolyig, valamint a törökök szuverén jogát a szorosok felett.

London, szeptember 26. (Rador.) Lloyd George a külföldi újságírók előtt tett nyilatkozatában kijelentette, hogy a szorosokat a népszövetség felügyelete alá kell helyezni.

Hogyan járta be a világsajtót az Uj Kelet Sarah Bernhard riportja

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Kolozsvár, szeptember 27.

Julius 3-án írta Peter Ugle első cikkét az Uj Keletnek, július 23-án a huszadikát: Sarah Bernhardt-ról, a francia nyelvű hírlap nagy művésznőjéről. Az a körforgás, amely a híreket szétviszi, olyan sokféle és olyan messzire sodorta el ezt a riportot, hogy világszenzációvá növekedett. Ebben a cikkben, mint emlékeztet, azt írta meg, hogy egy újságíró előtt tett nyilatkozata szerint a nagy művésznő multját revízió alá veszi, mert úgy érzi, sokkal többet adott a francia nemzetnek, mint amennyit ettől ő kapott. Csak a művészetnek élt és szolgált a népnek is, amelytől képességeit örökölte. Nem lehet úgy meghalni, hogy csak egyszer is ne szeresse az ember azt a népet, amelyből származott. Hálátlan volt a zsidó néphez, most fizetni akar. Kimegy Amerikába és turnéjának jövedelmét az ébredő zsidóság nemzeti otthonának céljaira adja.

A július 23-án megjelent cikknek ez a tartalma. Itt érdeklődéssel olvasták, másutt már feltűnés: kellett. Két hónap alatt bejárta az egész világot, az egyik helyen lelkesedést, a másikon kételkedést támasztott, amikor eljutott Párisba, igalmas vitákat és interjúkat provokált. A francia szocializmus megághadott ettől a nyilatkozattól. Riporternek és írónak ostromolták meg a művésznőt és felelnie kellett: igaz-e, hogy ezt mondta? Az „isteni” Sarah nem ijedt meg, se a híre, se a népszerűségét nem féltette és azt felelte: igaz.

Az Uj Kelet riportja megkapta a legfelsőbb hitelesítést.

Nem tagadjuk: érdekes látvány volt megfigyelni: hogyan örömlök egyik újságtól a másikba a híradásunk, de sokkal nagyobb érdeklődéssel néztük a hatást, amelyet ez a hír a zsidóságban keltett.

Legelőször a Prágában megjelent „Selbstwehr” vette át az Uj Kelet cikkét. Aztán a Varsóban megjelent „Der Hájnt”. Ezek még az Uj Keletre hivatkoztak. A berlini lapok már az eredeti forrás megnevezése nélkül írták meg Sarah Bernhard nyilatkozatát, de még mindig az Uj Kelet szövegében. A berlini se változtatták meg a szöveget, csak egy pár kárörvendő megjegyzéssel bővítették ki. Párisban már megszólalt a kritika.

Természetesen, hogy a cikket átvette a zsidó sajtó is. A közbeeső európai állomások előtt nem állunk meg. Inkább az amerikai lapokat figyeljük.

Augustus 30-án megjelent számában azt jelenti a Newyorkban megjelent „Der Tog”:

Páris, augusztus 29. Sarah Bernhard, az isteni Sarah, cionistának jelentette ki magát és megígérte a cionista szervezetnek, hogy amerikai körútnak egész jövedelmét a cionistának adja. Erről az elhatározásáról legelső ízben egy újságíró előtt nyilatkozott. Ezzel az alkalommal azt is mondta, hogy sokkal többet adott a francia nemzetnek, mint amennyit az neki adott, ideje már, hogy a maga népe is gondoljon, amelyért még semmit sem tett. A nyilatkozat Párisban érthető feltűnést keltett és a „Revu des deux Mondes” egyik szerkesztője fölkerítette a művésznőt, hogy hatalmazza fel, hogy a hírt megcáfolhassa. A művésznő, nem hogy megcáfolta volna, de megerősítette a híradást. Az „isteni” Sarah, akit eddig csak extrém francia szocializmusról ismertek, viharos igalmasakat keltett Párisban ezzel az állásfoglalásával. A vihar azonban nem reuditi meg és nemcsak hogy fentartja a kijelentését, de a „Revu des deux Mondes” szerkesztőjének adott interjúban most már azt is elmondja: miért nem törődött eddig is a zsidó nemzettel és mi ébresztette fel benne a zsidó nép iránt való szeretetét és érdeklődését országépítő problémái iránt.

Augustus 31-én már vesztőket írt erről „Sarah és Szóroh” cím alatt.

Hetven évet és még egynehányat — írja — egy élt meg az isteni Sarah, hogy mindenkinek csak Sarah volt. Franciaország büszkesége, a francia művészek leghíresebbje volt. A neve már több volt, mint asszony-név. Legendája volt és szimbólum. Messze országokba, tengeren túra vitte a francia büszkeségét. És ahova elment, elvitte magával a francia kultúrát és terjesztette a francia dicsőséget. Már nem is ember, hanem nemzeti intézmény volt a Franciaországban.

Kinek jutott eszébe, hogy az „isteni” Sarah zsidó nő, hogy az ő nagy művészte zsidó művészet, hogy őt Franciaországnak és az egész világnak a zsidó nép ajándékozta. Hiszen ő maga nem tagadta zsidó származását. Nem is tagadhatta. De nem beszélt róla. Már nagy zsidók is így cselekedtek. Így cselekedtek a nagy „igaz” francia filozófus: Henry Bergson is, holott ő valójában lengyel zsidó. Bizony nem szereti ez a nagy filozófus sem, ha származására emlékeztetik.

És ime, az isteni Sarah nagyhírtelen ráérez a zsidó szívére. Ráemlékszik a népére és Sarahból ישראלי lett. Egy kicsit később megamagának adta „Nekünk, a testvéreink, a husának és véreink az öregesét adja, ősz, csalódott agykorát. Most megtért. Most észbe kapott. Most már cionistának is vallja magát.

Nemcsak a „Der Tog” foglalkozik a Sarah Bernhard megtéréssel, hanem majdnem minden nagyobb amerikai újság is. Még a szocialista „Forward” is vezércikkben méltatja az esetet. Ez a másfélmillió példányos számunkban megjelent újság szeptember 2-án kiadott számában ezt írja:

Averescu és Marghiloman fuzionálnak

Jorga és Bratianu Kolozsvárra jön

— Az Uj Kelet tudósítójától —

A koronázás következtében a politikai pártok viszonyában is lényeges változás állott be. Kétségtelen, hogy ez az eltolódás a kormány helyzetét erősíti meg, nemcsak mert a koronázáson való részvétel által Bratianuék közelebb jutnak egyes ellenzéki csoportokhoz, de az ellenzéki pártok nagy része is újra és jobbra orientálódik. Averescuék után Marghilomanék is elhatározták, hogy a koronázáson résztvevőnek. Csak természetesen, hogy az averescanusok erre ismét felvették az érintkezést Marghilomannal, ahivolt folytatni akarják a tavasszal meghintott fuzió tárgyalásokat. Bukaresti távirat szerint tegnap beható megbeszélések folytak a két párt között a fuzió érdekében. A hónapok előtti tárgyalások, mint ismeretes, a néppárti személyi követelések miatt szakadtak meg és ezért Averescuék tegnap már hangulnyomták, hogy „személyi kérdésben ez alkalommal nem befolyásolhatják a két párt viszonyát”. A kijelentés mindenesetre jó benyomást tett a konzervator-progresszívok között, akik azért fekteznek súlyt a személyi kérdésekre, mert a parlamentből teljesen kiszorultak és a parlamenten kívül akarnak most pozíciót szerezni vesztők számára. Jól informáltak szerint Marghiloman Sándor a fuzió esetén elnöke lesz a pártnak Averescu pedig a parlamenti csoport vezetőjét tartja meg.

A demokratsa párt új elnöke is fellép Nagybanán

A Jorga-féle nemzeti demokratsa párt tegnap kongresszust tartott Craiovában, ahol mintegy 700 delegátus jelent meg. Több felszólalás után megválasztották az új vezetőket és a vidéki szervezet elnöke Batsaria lett. Az új elnök hama-

— Nagyon érdekes dolgot jelentenek Párisból Sarah Bernhardt-ról, a világhíres művésznőről. Az „isteni Sarah” kijelentette, hogy cionista és amerikai körútnak egész jövedelmét cionista céloknak adja.

Sarah Bernhard már nagyon öreg és lelkének isteni tüze már elalvóban van. Karrierjének delelőjén, akkor mikor dicsőségének csúcspontján állt és az egész világ híreiről zengett, amikor a világművészet istenített bálványja volt, akkor hallgatott zsidó származásáról, sőt talán el is tagadta. Most meg ezt jelentette ki egy újságíró előtt, hogy sokkal többet adott a francia népnek, mint amennyit tőle ő kapott, a maga népet elbagyta és nem fizette meg neki a tartozását. Nagy család és nagy számban részesek ebben a nyilatkozatban. Csalódás a francia népben és számban a zsidó nép miatt. Ezek az érvek nagyon megmarcangolhatják a lelkét, amely most hirtelen ébredéssel visszaszórva a zsidó nép iránt, amelytől félig-meddig elszakadt.

Ime ilyen a zsidó szerencse. Mikor még pályájának csúcson állt, mikor híre olyan hatalmat adott neki, hogy csak egy szavával a leghatalmasabbakra is befolyást gyakorolhatott volna, akkor nem törődött a zsidó szenvedésekkel és nem érdeklődött a törekvései iránt. Most azonban, mikor már megöregedett és a függőny legördülni készül, ráemlékszik a népére és is fizetni akar. De ez nem nagyon fontos. A zsidó nép Sarah Bernhard nélkül is boldogult, ép úgy, ahogy boldogult más nagy fiai nélkül is, amelyek tőle elfordultak. A zsidó nép nem koldulja őket vissza. Akik visszajöttek, lekötökdött fejük jöttek vissza, hogy bekérkedjenek. Nem a maguk jószágából jöttek. A gyűlölet és a megvetés kergette őket vissza. A gyűlöletből és megvetésből, amely üldözte őket, rügöztet ki az ő sóvárgásuk a zsidó élet után.

Sarah Bernhard sok dicsőséget szerzett, de egy látszik sokat szenvedett is. A szenvedés aztán visszavitte a zsidósághoz...

A parasztpárt végrehajtó bizottsága tárgyalás alá vette a Stere által elkészített alkotmányjavaslatot, amelyet őszszel a parlament elé akarnak terjesztetni.

Az európai írók az éhező orosz gyermekekért

Megjelent a Nansen-almanach

— Az Uj Kelet tudósítójától —

A nemzetközi Vöröskereszt Nansen-bizottsága Genfben egy tetszetősen kiállított könyvet bocsátott ki a könyvpiacra. Az európai iróadalom és tudományosság nagyjai fordulnak a kulturális lelkiismeretéhez a könyv oldalain az orosz éhező gyermekek felségítésének érdekében. Az almanachszerű összeállítás hatvanhét író, művész és tudós alkotását hozza. A munkát Fritjof Nansen előszavai vezeti be. „A hullákkal való nagykereskedés, mely nyilvánosan, városi piactereken zajlik le és amelyen becsözött emberhúst árulnak és kisgyermekeket, kikejt anyjuk vagy idősebb testvéreik öltek meg, mindez nem az európai sajtó számára kitárlt mese, hanem irtózatos valóság. Alig hihető, hogy ilyesmire az európai civilizáció kapui előtt lehetséges és megtörténhetik” — írja Nansen megőrző előszavának egyik helyén.

Nansen megállapításai, melyek a Volga éhségkatasztrófájának irtózatát idézik, valahogyan rányomják bélyegüket az egész könyv alaphangjára. Valahogyan a halált idézik a könyv keretei között egyégybeláncolóldó iróalmi alkotások. Roumieu Rolland, tíszennyolc éves fiatalágának megráditó látomása a gyermekeit elvesztő Niobe anyai fájdalomáról, Georges Cheneviere Rékviemje, melynek fejongó rimmuzsikája egy orosz gyermek teteme fölött zordul föl „a halál fehér próriének” minden kérelhetlenségét idéve, testvériesen soraközik a német, angol, zsidó, magyar és osztrák iróadalom reprezentatív alakjainak hasonló természetű műalkotásai mellé. Az ezeralatu elmulás minden szomorú lejtése demonstrálódik le azokban a helyzetekben, melyek az almanach különböző műdarabjaiban előfordulnak. Lagerlöf Zelma novellája például nem is a halálról szól, csak arról, miként bucsózott el a költő a családjá egykor „Marbecka” nevű udvarhánsától és évszázados kisbirtokától. Valaki, egy vándorló zenesz a család elhunyt fejének, Lagerlöf hadnagyának a kedvenc nótáit kezd játszani „a björneburgi indulót” és egyebeket. A terrasson ülő hánép még maga sincsen tisztában az elkövetkezendőről, mikor az egyik Lagerlöf nővér felkiált:

„Játsszik, mert megtudja, hogy Marbkat mi nem tarthatjuk meg. És ojjt mindenért köszönni, ami szepet adtuk neki. A sok vig elmult napot, mikor apánknek játszott itt.”

Ezzel a rettenetes kimondották. Ugy éreztük mindnyájan, mintha egy nagy ütést kaptunk volna és megértettük, hogy ezért játszik a fuvolás. Emlekeztetni akart, hogy itt az örömegek egy forrása szűkített derült sugarban a magasba, egy forrás, mely sokakat vonzott és üdített. Most azonban úgy éreztük, hogy épen ő van kiküldve, a ki nyilatkoztatásra, hogy vicsoren menekvés! Igen, hála istennek, szép emlékekbe, fájdalomba és háláadásba burkolva jött hozzánk ez a követség.

A fentemlített munkákon kívül még Henry Barbusse, Georges Duhamel, Hans Heinz Ewers, Anatole France, Hugo von Hoffmannsthal, Zangwill, Galworthy, Forel, Kellermann és Schnitzler Artur művei és egyéb különféle nemzetiségű ismert nevű író műve díszíti az almanachot.

— Rendbehozzák a prahovai halálhidat. Bukarestből jelentik: A vala-largai hid kijavitása előreláthatólag október 10-ig befejeződik. Ettől fogva a vonatok átszállás nélkül fognak ezen a vonalon közlekedni. A hid újjáépítése után felveszik a teherforgalmat.

mozgalom szus főhrében

a világbéke

alom válságában állszott az southporti esiai vereség fenekedő anaysorságot apasok fokolemzik politiadásági szemlértörpül annak valósága előtt, anélküliség a szus óta nagy helyett, hogy

között fokolés, mellyel a legnagyobb szása elé néresszus azonképet, mint kvezeti konmagya hatáolitika revízió érdeklé, energikus konstruálta a hajló bizottban fanécsaját belső is, mely a k egymillió bődök vissza.

ött természehogy volta munkásmozlenségét. Mi n a munkásvisszonylatban érbarocokban, ását illetőeg nyezött jelent hogy régi beátározó ponnem érődik? glepő feleletet ennek oka a rejlik. Minelőtt ugyanis munkásmoztály a angol világn Innen szárcselei nem forzak habozva ol imperializ-

yersanyagok magas fejlettés. A munkásai bolítás ak teljesen

mentartó párt mokrácia, ép águralmi birogoi munkásyire áll, azt ig Lansbury ponti angol ald-nak szeresakszervezet baloldalnak izmusát. Kió vezetősére Northcliffe-

között tereszkiz azok-alódva hátat köteléeknek.

szus egyenlő angol muná birodalom ta militarista lás elengedetű újjáépüti az egész es feljavulá-

kaphatók: Timisoara (Lajos-u.) 1365 állaljuk.

HIREK

— Benes cseh miniszterelnök Svájcba utazott. Prágából jelentik, hogy Benes miniszterelnök tegnap visszautazott Genfbe.

— Zita exkirályné Magyarországon akar lakni. Budapestről jelentik, hogy Zita exkirályné a magyar kormánytól letelepedési engedélyt kért Magyarországra. A magyar kormány az exkirályné kérését a legfelsőbb tanácsához terjesztette Párisba.

— Az idegenek ellenőrzése. Megírták, hogy az állambiztonsági hivatal a külföldieknek tavaly megkezdett ellenőrzését fokozott mértékben kívánja megerősíteni. Az impulzus erre a Belmont-féle összekövés és a prahovai hid ellen elkövetett állítólagos merénylet adott. A koronásás előtti a közbiztonságra nem kívánatos elemektől meg akarják tisztítani az országrészt és e célból sorra veszik a mostanában idekerült idegeneket. Gyárosok és kereskedők köréből veit hírek szerint a közbiztonsági hivatal újabb intézkedési olyan ipari szakmunkásokat is sújtják, akiknek illésége a gazdasági élet szempontjából fontos lenne. Eddig állítólag háromszáz munkást, akik tartózkodási engedélyért folyamodtak, kérésükkel visszautasították. Nem hiszünk, hogy az illetékes hivatalok sommásan járnának el ebben a fontos, egyéni elbírálást igénylő kérdésben és hogy rendez munkás-emberek, akikre az újjáépítés körül szükség van, indokolás nélkül kiutasítsanak az országból.

— Csődöt kértek a Technica Miniera ellen. Bukarestből jelentik, hogy a Banca Romaneasca a Orientalui csődöt kért a Technica Miniera vállalat ellen, amelynek költségűlésén az ismert tragikus események lejátszódtak. A bíróság tegnap tárgyalta a csődkérvényt, a tárgyalás folytatását azonban elhalasztották október 13-ára, mert Antonescu volt miniszter, akinek kihallgatása szükségesnek mutatkozott, még mindig beteg.

— Kicsérlik a magyar-cseh politikai foglyokat. Budapestről jelentik: Theresienstadtban megkezdődött a politikai foglyok kicsérélése, melyről hivatalos kommunikáció csak a cseere teljes lebonyolítása után fogunk kiadni. Az első fogolytranszportot már elindították, köztük Levenda tűzfőhadnagyot, akit a kassai hadosztálybíróság a lengyel légi perében halálra ítélt, majd büntetését a legfelsőbb katonai bíróság életfogytiglani várfogságra váltogatatta. — Schwarts főiskolai hallgatót, Lukács pénzügyi gyakornokot, Szűcs Béla tanárt, Szécsődi főiskolai hallgatót, Káráss A. hivatalnokot, akit a ruszin háztartási betöréssel kapcsolatban tizenöt évre ítélték, összesen 32 politikai foglyot. A transzportot Pozsonyba indították, ahol a fogolykicsérélő bizottság átvette és továbbította őket Magyarországra.

— Az ausztriai sztrájkok és kizárások statisztikája. Bécsből jelentik: Az osztrák statisztikai hivatal kimutatása szerint az 1921. évről eddig 391 sztrájk és 24 kizárás adatait dolgozták fel. Sztrájk 6965, kizárás pedig 751 üzemben volt. A sztrájkolók száma 191.739, a kizárásoké 12.814 volt. A sztrájkok következtében elvesztett munkanapok száma 1.657.294, a kizárások következtében elvesztett munkanapok száma 139.654 volt. Bécsben 181 sztrájk volt 77.476 sztrájkolóval, Alsóausztriában 85 sztrájk 10.820 sztrájkolóval, Stájerországban 32 sztrájk 18.289 sztrájkolóval, Felsőausztriában 30 sztrájk 4910 sztrájkolóval, 11 sztrájk 69.704 sztrájkolóval pedig az osztrák köztársaság egész területét érintette.

* Autó-személyfuvarok. Mindig olcsóbb mint máskor. Perry Ford. Telefon 999. Cales Regele Ferdinand (volt Ferenc József-é) 99.

— A magyar miniszterelnök nem fogadta a svájci szabadkőművesek elnökét. A „Bácsi Napló“ budapesti tudósítója közli az alábbi esetet: A magyar szabadkőművesek, akiknek működését az egymást követő kormányok egyike sem engedélyezte s akiknek Podmaniczky-utcai palotáját Gömbös Gyula Mova ja tartja megszállva, már hetek óta kísérleteznek, hogy nemzetközi összeköttetéseik révén helyesüljön segítségük. Gróf Bánffy Miklós magyar külügyminiszter svájci utasát is fel akarták használni erre a célra és ezért a svájci szabadkőműveseket felkérték, hogy a külügyminiszternél intervenniálljanak. Bánffy genfi tartózkodása alatt érintkezett is a genfi szabadkőművesekkel, akik rámutattak arra, hogy a világ szabadkőművesei körében nagy visszatértséget kelt a magyar szabadkőművesség elnyomása és elsősorban Magyarországon érdekében kérte a külügyminisztert, hogy egyhízen a fesszült helyzetben. Bánffy teljesen meggyőződött a genfi szabadkőművesek és ennek hatására a külügyminiszter felkérte M. Reversion genfi egyetemi tanárt és szabadkőműves nagymestert, hogy utazzon Budapestre és lépjen érintkezésbe Bethlen István miniszterelnökkel, akinek ő már előzőleg táviratozott és javaslatot tett arra, hogy Reversionnal állapotjon meg bizonyos feltételekkel abban, hogy a magyar szabadkőművesek visszakapják jogukat. Reversion nyomban vonatra ült és tegnap Budapestre érkezett. Itt érintkezésbe lépett Bakonyi Kálmánnal és Balasa Józseffel, a magyar szabadkőművesség főmestereivel, akikkel együtt Pakots József nemzetgyűlési képviselő társaságában felkereste először Rakovszky Iván belügyminisztert. Reversion hivatkozott arra, hogy Rakovszky apja is szabadkőműves vesző volt és így elvárja a fiától, hogy apja emlékéhez méltó szellemben cselekedjen. Rakovszky kijelentette, hogy ő elvileg nem emel kifogást a szabadkőműves páhóivok működése ellen, de mint a kabinet legfiatalabb tagja, nem akar kezdeményező lenni, hanem kéri az urakat, tárgyaljanak a miniszterelnökkel. Reversion és társai erre déli 12 órakor felkeresték a parlamentben a miniszterelnököt, hol félóráig vártak rá előszóhájtában. Félóra órákor érkezett meg Bethlen, de pár perc múlva az üléssterembe szölet és a küldöttséget nem fogadta. Pakots odaüzent a miniszterelnöknek, hogy fogadja azonnal Reversiont, mert egy ilyen európai tudóst nem lehet megvárakoztatni, de a miniszterelnök nem hagyta magát savartatni. Félkétórákor satán Reversion kijött a békettérésből és ingerülten felgörcsve otthagya a miniszterelnöki előszobát és a 3 óras vonattal visszautazott Svájcba. A budapesti liberális lapok a szabadkőművesek kérésére nem foglalkoztak az esettel, melynek azonban még folytatása is lesz s így bizonyára rövidesen Magyarországon is köztudománvá válik.

— Mibe kerül a Népszövetség adminisztrációja. A népszövetség bécsi titkárságán közölték az Új Kelet munkatársával, hogy a Népszövetség genfi főtitkársága által készített és a főtanács által elfogadott költségvetés szerint a népszövetség adminisztrációja 1922 évben nem kevesebb, mint 20.873.728 aranyfrank kiadást igényel. Ezt az összeget bizonyos kulcs szerint a népszövetség tagjai sorába fölvetett államok között osztják fel. A legkevesebbet fizető országok: Albánia, Ausztria, Costa Rica, Guatemala, Honduras, Libéria, Nicaragua, Paraguay és Salvador, amelyek 22.150 frankkal járulnak a Népszövetség ügyvitelének költségeihez, Haiti és Luxemburg 44.518, Észtország és Litvánia 66.578, Bolivia és Lettország 66.748, Venezuela 132.958, Bulgária, Kolumbia, Uruguay 155.114, Kuba, Finnország, Görögország, Új-Seeland, Peru, Siam, Dánia, Norvégia 265.910, Belgium, Chile, Lengyelország, Délafrika, Svájc 332 ezer 300, Hollandia, Svédország 443

ezer 184, Ausztrália, Jugoszlávia 517.183, Románia 751.253, Brazília, Kanada, Csehszlovákia 775.571, Spanyolország 806.367, Olaszország egymillió 351.710, Kína, India 1.440.347, Japán 1.661.959, Franciaország 1 millió 728.416 és végül Anglia a legnagyobb csúszeggel 2.105.122 aranyfrankkal van megterhelve e címen. Magyarországon ez évben a legkisebb összeget fizető államok sorába iktatják.

— Kiírják a pályázatot a kolozsvári villamosművek bérbeadására. A kolozsvári villamosmű bérlete tudvaleg es év végén lejár és az a veszély fenyegeteli, hogy az új bérlet belügyminiszeri jóváhagyása nélkül Kolozsvár városa villamos áram nélkül marad. Az utolsó percben Pop Julian polgármester kistúrte a villamosmű szerződésének új jóváhagyását. Tegnap megérkezett a városi tanácsosok a belügyminisztérium értesítése, hogy a beterjesztett három tervezet közül a Crainic városi tanács által készített tervezet fogadta el, amely nemcsak technikailag a legjobb, de pénzügyi szempontból is a legkedvezőbb. A tanács most kiírja az új pályázatot és így január elsejéig valószínűleg ismét huszonegy évre megoldódik a kolozsvári villamosmű sorsa.

— Levertek egy orosz ellenforradalmat. Belgrádból táviratozzák az Új Keletnek: A „Novoje Vremja“ közli, hogy az orosz ellenforradalmárok és a vörös csapatok között a harcok kiújultak. Az ellenforradalmi felkelők akciója vereséggel végződött. A felkelők lovascsapatai lengyel területre menekültek, ahol lefegyverezték őket.

— November 5-én házassodik Vilmos excsászár. Berlinből jelentik: Vilmos excsászár eljegyzésének hivatalos kihirdetése már legközelebb várható. Ugy tervezik, hogy a házasságkötés november 5-én történik meg. Az eljegyzést holland magánjog szerint tartják meg. Mint Hagától közlik, Vilmos excsászár tervezett házasságát a hollandiai hatóságoknál is bejelentette, még pedig a doornai polgármesternél és az utrechti királyi kormányznál. Agost Vilmos herceg már megérkezett Doornba a szükséges bizonyítványokkal. Az esketési szertartás a legnagyobb esztendőben a házi kápolnában fog megtörténni. A német trónörökös hosszas ellenkezés után elhatározta, hogy megjelenik az esküvőn, de csak azért, hogy a családi vizsályt ne vigye a nyilvánosság elé. Amerikai és hollandiai lapjainak állítása szerint a trónörökös atya házasságával a legnagyobb mértékben elégedetlen és ebből nem is csinál titkot Vilmos excsászár előtt. Potsdamban sok üslatben ivoket tettek ki, melyekre a gratulálni kívánók novüket feljegyzik. Mint Berlinből jelentik, a császár a legközelebbi időn belül hivatalosan közlé fogja tenni eljegyzését.

* A „Tűz“ amkétja a világ nagyjaival. A „Tűz“ negyszabású anketet kezd a világróslalom nagyjaival, akiket vezércikkben felszólít, hogy a következő érdekes kérdésekre mondjanak feleletet: 1. Hisznek-e a mai alkájaban megmutatkozó európai kultúra fejlődésének lehetőségében; 2. ha nem, milyenek képzélik az emberiség jövővő útját és 3. mi a szellem vezéregyéniségek feladata a történelmi válság idején? Többek között Harding amerikai elnököt, Masaryk csehszlovák elnököt, (de ezekhez nem mint politikusokhoz, hanem, mint tudósokhoz) továbbá Gerhardt Hauptmannhoz, Thomas Mannhoz, Einstein professzorhoz, Romain Rollandhoz, Anatole Francehoz, Bernard Shawhoz, Chestertonhoz, D'Annunziohoz, Knut Hamsunhoz, Ferrerhoz, Gorkijhoz, Rabindranath Tagorehoz stb. intén felszólítást a „Tűz“.

* Ligei balletmester tánc- és művészképző tanfolyama folyó év október 15-én kezdődik a kereskedelmi akadémia sporttermében. Felvétel naponta d. n. 1-től este 8-ig Forduló-utca 2 szám alatt.

* Új gyár Kolozsvárt. Rövidesen teljes üzemmel megindul Románia első babgyára Gyntagyár u. 13 szám alatt. A legmodernebb thüringiai sziatéma szerint, német és cseh szakmunkások versenyképes olcsó árúkat készítenek. A gyár háromszáz munkást foglalkoztat és gyártermései összehasonlíthatatlannal olcsóbbak lesznek a vámonnal terbeli drága külföldi árúval.

— Minden cionistának el kell olvasnia Nachum Szokolov művét, az „Új Zsidó“-t.

— Fokozódik a bécsi drágaság. Bécsi tudósítónk jelenti: A legszükségesebb élelmiszeri cikkek árullámásairól készített hivatalos statisztika szerint Bécsben egy felnőtt ember létfenntartásához szükséges élelmiszerek ára 1922 januárban 19.008, februárban 23.770, márciusban 24.252, áprilisban 26.93, májusban 33.745, júniusban 57.100, júliusban 80.370, augusztusban 183.801 és szeptemberben 334.306 korona. A bécsi drágaság rohamos növekedésének jellemzésére elég tudni, hogy hivatalos statisztika szerint tavaly januárban egy felnőtt ember Bécsben összesen 1864 koronát költött a legszükségesebb élelmiszerekre.

— Az öngyilkosok városa. Hátszegről jelentik: Az elmúlt zsidó ünnep második napján Kohn Kálmán vasúti alkalmazott az országúton egy cseresznyefára felakasztotta magát. Mire megtalálták, már halott volt. Hátszegen néhány hónap óta ez a negyedik öngyilkosság. A nyár elején Ábrahám Albert fűszernagykereskedő idegbeja elől menekült a halálba. Egy hónapra rá Antal Miklós 20 éves gyógyszerészgakornok szerelmi bánatában mérgegel vetett végt fiatal életnek. Közvetlenül azután Jakab Dezső, egy hátszegi földbirtokos 19 éves fia akasztotta fel magát. Kohn Kálmán öngyilkosságának oka családi természetű volt.

— Az asszonyok... A fiatal nagyon sz... Ez a lett folhi... ben olva... rendről, a... „Mi 6... lennie? M... Sisyés... szeretném... asszonyok... Nem aks... Azonban... mindenne... vágyanra... Ha a... tekintjük... miért vol... alott oiy... ez alkalo... élet édes... a többiel... azok az... az élet h...

Ameri

az e

— Az erde... Az erde... részletes tu... napokban... vező fordú... társaság k... teitést kay... bankcsop... amelyben... nagy bizal... zsidók pal... hajlandó e... nagyobb... bank aján... szonyok m... nek mond... bizonyítja... csoport m... mellett is... kinti az e... kölesönt.

— Asz... hajlandó... házakra k... kamat me... Hajlandó... új földt... jából

— A ház... kének hat... lánál ped... összegig t... csoport s... denki, aki... lép és leg... vételére... utóbbi tud... Áchusa-re... föld megs... szűkséges... társaság l... ditje, a b... munkálást... zerelebbi... busásan m... A Bran... vető ajánl... tinába val... is, akik ed... clyan vag... nába kijut... guznak. A... nyujt rá, a... gadták, a... vetkezésé... nagyobb... Palesztiná... itt abba... Zsidóorszá... mellett f... igazgatósá... utca 16) s... nek az s... zólag bőv...

Az ass

— A fra... nagyon sz... nevű, aki... során is... ügyes sz... kor meg... — Mi... napjaiban... így fe... — El... Ez a f... lett folhi... ben olva... rendről, a... „Mi 6... lennie? M... Sisyés... szeretném... asszonyok... Nem aks... Azonban... mindenne... vágyanra... Ha a... tekintjük... miért vol... alott oiy... ez alkalo... élet édes... a többiel... azok az... az élet h...

FAVORIT csokoládé gyártmányai minden háztartásban nélkülözhetetlen! Cluj, Calea Victoriei 99.szám. Telefon 2-71. 1371

Tűzifa házhoz szállítva: 4 méter vegyes 500 lei, 4 méter hasábos 850 lei, 100 kg. hasábos 100 kg. vegyes 34 lei. **Frenkel Mór fatelepe** 4 méter hasábos bükk vagy tölgy 850 lei, 100 kg. hasábos bükk vagy tölgy aprítva 40 lei, 100 kg. vegyes 34 lei. Telefonszámok 401-290

Amerikai kölcsönt kap az erdélyi Achuza

— Az Uj Kelet tudósítójától —
 Az erdélyi zsidók palesztinai felújának ügyében, melyről legutóbb részletes tudósításban számoltunk be, a napokban jelentős és igen kedvező fordulat állott be. Az Achuza társaság kolozsvári igazgatósága értesítést kapott az amerikai Brandeis-bankcsoport jeruzsálemi intézetétől, amelyben közlik, hogy a bank igen nagy bizalommal tekint az erdélyi zsidók palesztinai törekvései elé és hajlandó ezt a kolonizációs munkát nagyobb kölcsönrel támogatni. A bank ajánlata a mai rossz pénzügyi viszonyok mellett szokatlanul előnyösnek mondható, ami csakúgyan azt bizonyítja, hogy az amerikai Brandeis-csoport minden altruista törekvése mellett is, realis befektetésnek tekint az erdélyi kolóniának adandó kölcsönt.

— Az ajánlat a következő: A bank hajlandó az erdélyi falun építendő házakra kölcsönt adni hétszázalékos kamattal, melyet huszonöt esztendőre. Hajlandó továbbá

— új földterületek megszerzése céljából négyszázalékos kölcsönt folyósítani husz évre.

A házkölcsönrel az ingatlan értékének hatvan százalékaig, földvásárlásnál pedig még ennél magasabb összegig terjedhet a kölcsön. A bankcsoport ajánlatát igénybe veheti mindenki, aki az Achuza társaság közlése alapján legalább egy Achuza-rész átvételére kötelezi magát. Mint legutóbbi tudósításunkban közöltük, egy Achuza-rész, vagyis száz dunam föld megszerzéséhez hatvan ezer lejt szükséges, ezt az összeget az Achuza-társaság hasznos beutazásokra fordítja, a birtok felszerelésére és megmunkálására, úgy, hogy már a legelőbbi aratásnál a befektetett pénz buszában meghozza kamatait.

A Brandeis-féle bankcsoport kedvező ajánlata lehetővé teszi a Palesztinába való áttelepülést még azoknak is, akik eddig még nem rendelkeztek olyan vagyon felett, hogy Palesztinába kijutva, házat építhessenek maguknak. A földhitel pedig módot nyújt rá, hogy azok az erdélyi zsidó gazdák, akik az itteni földreform következtében elvesztették birtokaikat, nagyobb földterülethez juthassanak Palesztinában és a kényszer folyán itt abbahagyott foglalkozásukat az új Zsidóországban kedvezőbb feltételek mellett folytathassák. Az Achuza igazgatósága (Cluj, Görögtemplom-utca 16) szívesen ad az érdeklődőknek az amerikai kölcsönre vonatkozólag bővebb felvilágosításokat.

Hajléktalan Kolozsvár

Hónapos szobák és nagylakások

— Cikksorozat a lakáskérdésről —

— Az Uj Kelet munkatársától —

Két-három markáns esettel illusztráltam a hajléktalanok életét, annak a sok ezer szerencsétlen embernek a lakásvizonyait, akik gazdasági helyzetük miatt kénytelenek így élni s már úgy megsokták a nyomorúságot, hogy nem is gondolnak már egy szebb jövőre, jobb lakásra. Van azonban a hajléktalanoknak még két kategóriája: az elsőbe tartoznak azok, akiket kilakoltattak, a másikká pedig a diákok. Mind a két csoportba olyan emberek tartoznak, akik csak az újabb időkben ismerték meg a hajléktalanság kínszenvedéseit.

Csak röviden akarok néhány kiragadott példát papírra vetni, hogy nagy körvonalakban elképzelhetővé tegyem a kilakoltatások eredményeit. Vegyük például Weinstein Béni ügyét, amelyben hónapokig tartó vizsgátságok után miniszteri döntés történt a fönkreteft egzisztenciájú ember érdekében és most újból megkezdődött a kálváriajárás: a minisztérium ismét bekérte az aktákat. Nemrégiben kilakoltatták Edelstein Jehuda tanárt, aki most szállodában lakik a családjával. Sok utánjárásal sikerült lakást találnia s bont kért rá. A lakbérleti hivatalnál azonban még egy reflektáns jelentkezt és ennek utalták ki a lakást. Tessék elképzelni egy kiszízesítő tanárt, aki szállodában kénytelen lakni.

De forgassunk vissza néhány lapot a kilakoltatások évkönyveiben. Ott van a tizenkét tagú Stein-család, amely egy éve lakik már egy aranyfi konyhában. Eredetileg a közeli Kardosfalván laktak, de ottani lakásukat a város elvette szál, hogy Kolozsváron másat kapnak. Szerződésileg beköltöztek a Calea Victoriei 81. alá két szoba-konyhába. Ez akkor történt, amikor a Fehér Bányák lakóit az utcára tették, köztük dr. Murányi Győző újságíró, akinek hamarosan bont szerettek Steinék lakására s így a tizenkét ember a feltételeken átengedett konyhába szorult. A butor fönkreteft és ez a rettenetes helyzet sokban hozzájárult ahhoz, hogy Stein Emanuel, aki a Hirsch-féle szeszgyár főtisztviselője volt, hirtelen meghalt. A kilakoltatott család épügy, mint Murányi, fűhöz-fához folyamodott, hogy rendszer lakáshoz jusson, de mindmáig eredménytelenül.

Talán még szomorúbb a Rosenberger Izsák esete. Ez a szegény ember, aki harminc éve dolgozik mint cipész, most valami fészkerben lakik. Abból a házból lakoltatták ki, melynek helyén a Renner-palota épül. A műhely és lakás nélkül maradt Rosenberger egész kis vagyonykáját felvette már, sőt, hogy nélkülözhetetlen holmiját kiválthassa a zálogházból, kénytelen volt talaszót eladni a mert ez érte kapott összeg nem volt elég, a hiányzó pénzt özszegegyűjtötték neki. Így jutott Kolozsvárra sok száz ember Hajléktalan Kolozsváron.

Nem sokkal vigasztalóbb a másik kategória helyzete, a diákoké. Hajléktalan Kolozsvárnak körülbelül négyezer vidéki diákja van. Nagy-részt szegény emberek gyermekei, kik óraszáddal vagy irodai munkával tartják fenn magukat, hogy tanulhassanak. Sokan már suguszibusban bejöltek, hogy lakás után nézzenek. És kiderült, hogy Hajléktalan Kolozsváron mégis van lakás, főleg butorok szoba. Csak tessék megadni a 700-900 lejt havonta. Másut meg csak oly feltétellel fogadnak el lakót, ha teljes ellátással költözik oda, ami havi 1200-2500 lejt tesz ki. Ezt az összeget persze alig van egyetemi hallgató, aki meg tudná fizetni. Lakás nélkül viszont nem lehet tanulni. Akit érdekel, hogy a diákok mint oldották meg ezt a súlyos problémát, járja végig a vasút közelében levő éjjeli zugszállásokat, ahol husz harminc ember is összekerül egyetlen szobába. Tessék megnézni a külvárosok nyomortanyáit, amelyeknek a gazdái drága pénzért osztják meg hajléktalanságukat az ország jövendő szellemi osztályával, a roppant anyagi gondokkal küzdő diákokkal. Sőt, ha tetszik, határozott eimmel is szolgálhatok. Most tudtam meg például, hogy Mátyás király szülőházában van egy szoba, ahol tizenkét gyógy-szerész-hallgató lakik fejenként 400-600 lejért. Ugyanígyen tömegszobája van a Dacia-szállodának is. Alig van egy pár olyan diák, akinek volt akkora szerencséje, hogy csak három lakótársal volt kénytelen szobát kibérelni. Vagy ki nem látott már diákokat, akik kávéházban töltik az éjszakát és úgy késztülnek szigorlatra?

Es itt nem lehet szó nélkül hagyni, hogy nem egy diákokat kilakoltattak keservesen szerzett hónapos szobájából főleg azért, mert másnak a kényelme, vagy haszonlése úgy kívánta. Mert van néhány egyetemi hallgató, aki évekkal előbb rekvirált szobában lakott és amikor megengedték, hogy a háztulajdonosok felemelhessék a lakbéréket, első sorban ezekre a diákokra került a sor, akik 60-100 lejt fizettek csupán, ezt a bért sok helyen ötszörösére-hatszorosára felszöflötték és aki nem bírta fizetni, lakás nélkül maradt. Ugyanekkor pedig — ki fogja elhinni? — akadnak Hajléktalan Kolozsváron boldog halandók, magasabbrangu tisztviselők és katonatisztek, magnások és pénzarisztokraták, akik hatnyolc szobában laknak és a lakáshivatal sohasem bolygatta őket, mialatt irgalmatlanul elvette nagy családok kis szükségességüket. Ezekről a nagylakásokról csak olyankor szerez tudomást a lakáshivatal, amikor országraszóló botrányok középpontjába kerülnek, mint például az Egyetem-utca 3., a Státus-palota, a Bély ház, a Schütz János-utca villái. És nem kis irónia van abban, hogy az a lakáshivatal vessi el a város régi polgárainak szerény lakását, amelyet az ő pénzükön működteinek. Ez a szomorú emlékeztető intézmény már túlságosan is megérett arra, hogy megszüntessék. Nincs is rá szükség. A lakásproblémát irodákkal nem lehet megoldani.

Assér Lemil

— Dolgoznak Palesztinában. Jeruzsálemből jelentik: A palesztinai cionista szervezet munkacsoportja a munkapiac állásáról a következő közlést adta ki: Az utóbbi időben a városi iparban, különösen az építőiparban igen sok zsidó munkás tudott elhelyezkedni. Az építőipar körülből négyezer munkást foglalkoztat. Zsidó munkások végzik a kőművelés, a kőfaragás és berakodási munkát és igen sok munkás dolgozik az ut-és hidépítésnél. A zsidó munkanélküliség százalékszámát mindennek ellenére nem változott. 1919-ben a zsidó munkanélküliség százalékszámát nyolc volt, 1921-ben kilenc.

— Hatvsnhat leiert három költött könyvet kap, ha előfizet a Kadima Könyvtár első sorozatára. Nachum Sokolow: Uj zsidó, Solem Alejchem: Leégett nemesek, Ujvári Péter: Csak a bunda. Ez a három zsidó munka jelenik meg a Kadima Könyvtár első sorozatában. Küldje be előfizetését a Kadima Kiadónak, Cluj, str. Baron L. Pop.

Az asszonyok és a cionizmus

Irita Herzl Tavadar

A francia forradalomnak volt egy nagyon szellemes forradalmára, Sicys nevű, akinek az események későbbi során is nagy szerepe volt. Egy ügyes szölgas maradt fenn róla: Amikor megkérdezték tőle:

— Mit csinált ön a rémuralom napjaiban?

— Így felelt:

— Eltem.

Ez a férfi régebben egy híressé lett földhivat szerkesztett. E földhivásban olvassuk e sorokat a harmadik rendről, a polgárságról:

„Mi ő? Semmi! Minek kellene lennie? Mindennek!”

Sicys abbé szavait alkalmazni szeretném az asszonyokra. Mik az asszonyok a cionizmus számára? Nem akarom mondani, hogy semmik. Azonban minék kéne lenniük? Talán mindennek. És ha agifúciónk helyes vágyaira kerül, el is kell ide futnunk.

Ha a zsidó asszony mai helyzetét tekintjük, megértjük, hogy ezideig miért volt olyan indolens és miért állott olyan távol tőlünk. Szeretnék ez alkalommal határvonalat húzni az élet édességeit ismerő asszonyok és a többiek között. Legszegényebbek azok az asszonyok, akik kivételnek az élet harcái közé, akiknek nincs

férjük vagy gondozójuk, aki megkímelné őket szál, hogy ő maga meg az élet küzdőterére. De ez csak a legszegényebb zsidó rétegek asszonyaira áll.

Érthető, hogy sem lelkesedés, sem támogatás nem jöhet ilyen asszonyoktól. Egy napon megérkeznek Galiciából vagy Romániából, vagy Oroszországból és arra kérnek, hogy őket és holmijukat transzportáljuk tovább. Bizonyára jó cionistákka válnának, ha a sorsa jobb körülmények közé segítené őket, de ezen asszonyoktól nem várhatunk a cionista agifúciónban segítséget. Meggyerünk azokat az asszonyokat kell, akik fátal vannak elzárva mindattól, ami zsidó nyomort és rossz helyzetet és javulásra való törekvést jelent.

Régi, a zsidóság legjobb hagyományai szerint az asszony mélyregezes elzárkózottságban él házában. A „Szombat hercegrője” című szép költeményben látjuk ezrek az állapotnak a feldesőitését, amikor az asszony távol él az élet viharaitól, durvaságaitól és érdességeitől. Így él — számuk fogyóban — a jól szituált körök régi szabású zsidónője. Ez az az asszony, aki iránt a legnagyobb megbecsüléssel viseltetem, mert mindaz a szép tulajdonság, minden nagyság és öröklét, ami a mult stétét éveiben becses volt, benne tisztán és nemesen fönmarsadt. De szá-

molnunk kell az újfajta zsidónővel, amely ebben az időben, amikor a zsidók jó sorban éltek, elvezett. Abban különböznek ezek a régi stíli zsidónőtől, hogy a szombat előkészítését nem vállalják és a szombatot, amelyből a zsidó poézis illata árád, nem tartják. A férfi itt is megkíméli az asszonyt attól, hogy megismerje az élet kellemetlenségeit. Védett helyzetben vannak ezek az új zsidónők ahiknek indolenciája miatt olyan keserűn kell panaszkodnunk. Amint hogy a férfi, aki fogatján kocsikázik, nem érezheti, hogy a legyeshető házsló mit szenved az utcán, vagy az árus, vagy az ügynök, akit kényere keresése közben ide-oda taszítanak, ugy a védett nő nem tudja mi a zsidó nyomor. Akkor sem, ha nem épen valami elpuhult dáma. A zsidó család jó tradíciója, amely szentséget csinált a familiából, távol tartotta magát az utca lérmájától. Ezt a tradíciót ezuttal a jólét helyettesíti. E gondoskodás magyarázza az indolenciát.

Hogyan kell ezen változtatni? Kivánjuk nekik, hogy ismerkedjenek meg az élet árnyoldalaival, kívánjuk ezeknek a tulzottan védett nőknek az elszegényedést, hogy érékük megpyljon a cionizmus nagysága és szükségessége iránt? Ilyen rabiátus eszközöket nem alkalmazunk, akkor sem, ha hatalmában

állának. Különbön is ez az asszony azok helyzetében lenne, akik tudnának cselekedni, de erre nincs módjuk.

A nyomort nem ismerő asszonyaink számára hasznos volna ez élet kemény iskolája helyett valami pótlást találni, hogy a cionista mozgalom iránt megnyíljon az érzékük. Azt hiszem, ezt meg kellene találni.

Az ut hozzá a poézis, a művészet, szóval a szépség utja.

Jó lenne és eredményes volna figyelmeztetni a védett asszonyokat arra, hogy a cionizmus nagy szépségek elemeit foglalja magában és hogy a poézis aranyforrása azok a ciondokok, amelyek költőink lelkéből különböző formában, minden időben kiszakadtak. Meg kell ezzel asszonyainknak mutatni, hogy ebben a cionizmusban, amely ma mint új bukkant föl, el nem muló és örökön ifju szépségek vannak.

Ezt a munkát úgy vélem, a költészet elvégi számunkra. Arra a költészetre gondolok, amely állandóan a mozgalom nyomában van. Már akadtak keresztény költők is, akik a cionizmust megéneklik. Az elsők közé tartozik de Bouhelier francia költő, akinek költői vázlatát a „Welt” is közölte fordításban. A költeményben egy helyütt a fehér falakról beszél, amelyek a tengerben

uj, Calea Victoriei 99.szám. telefon 2-71. 1871

atelepe

SPORT

A Kolozsvár—Temesvár válogatott trialmérkőzése

A Haggibbor lesz a válogatott csapat ellenfele

Az Uj Kelet tudósítójától

Az október elején Temesvárt eldöntésre kerülő Kolozsvár—Temesvár városközi válogatott mérkőzésre dr. Morar Teofil szövetségi kapitány a ma, szerdán délután négy órakor tartandó trialmérkőzésen jelöli ki azokat a futballistákat, akik Kolozsvár sáncit reprezentálni fogják. A szövetségi kapitány a következő játékosokat jelölte ki a válogatott csapatba:

Szatmári (KAC), Mann (KKASE), Málnási (KKASE) Chifor (Victoria), Végh Kámi (CCFR), Szilágyi (Victoria), Kiss Antal (KKASE), Bonciocot (Universitatea), Gage (Victoria), Tatács (CCFR), Rádach (KAC) Tartalák: Major (KAC), Cipeigan (Victoria), Istvánffy (Victoria), Végh (CCFR).

Ez a csapat a Haggibbor következő felállításával együttesével veszi fel a küzdelmet:

Sugár, Ebranthal, Lazarovits, Jakobi, Braun, Moskovits, Nynl, Roményi, Bornstein, Rosenberg, Mózes.

A válogatott csapatból tehát hiányzik a legjobb és tényleg klasszis futballista. A védelem nagyon meg fogja érezni dr. Hirsch Elemér hiányát, a halforból Jakobi, Braun, a csatársorból pedig Bornstein, Rosenberg és Nynl fog hiányozni.

A zsidó játékosok ugyanis az október elején Jom Kipur (hossznap) miatt nem utazhatnak le Temesvárra. A legjobb hat kolozsvári játékos távolléte erősen meggyengíti Kolozsvár válogatott csapatát, amelynek fokozott ambícióval és lelkesedéssel kell pótolnia társait, ha katasztrófális vereséget el akarja kerülni. Az első Temesvár—Kolozsvár válogatott mérkőzést Liza József petrosényi, vagy Markovits Miksa aradi szövetségi bíró fogja vezetni.

A trialmérkőzés előtt, délután két órakor, a Haggibbor és a KAC ifjúsági csapatai tartják meg mérkőzésüket.

Labdarugás

Bírótanfolyam. A kolozsvári bírótanfolyam következő előadását ma, szerdán este 8 órakor Koncz Rudolf és Nagy Lajos szövetségi bírók tartják meg — A RBOT kolozsvári elnökö-

ttérközödnék. A jövő kulturájának vizióját látta a költő. Wrede herceg egyik regényében szintén látjuk a cionizmust elbogarogni és nemrégiben Börrés von Münchhausen báró könyve jelent meg Mosche Lilien illusztrációival; a könyv a zsidó ujjáébredést magasztosítja. Ugy vélem, hogy a visszacsúszás éveiben, amelyeket sajátosképpen az emancipáció, a felemelkedés éveinek neveznek, amikor szokásukká lett futni az után, amit nekünk idegenek mondanak, hogy akkor az ilyen művek hatással lesznek.

Minden asszony kisebb vagy nagyobb kör középpontjában áll. Kis körben is sokat tehet, tanítványokat nevelhet, akik segítenek a cionizmusért és akik e hálalabs-rendszer szerint új társaságok középpontjába állhatnak és új tanítványokat nevelnek a cionista gondolatnak. Ha a cionizmus eszmévilágából és költészetéből merített témákkal csatlakoznak a cionista gondolatnak, szaba idejüket mindenesetre nemesebb szórakozással töltik el, mintha üres kávéházi társaságban egymás becsületében vájkálnak, vagy ha kártyajátékkal egymás konyhapénzét szedik el, vagy az időt egyéb haszontalan dologgal fecserlik. Az önművelődés és nemesség jó formája a fentebb említett agitációs-mód, amely a gyermekekre is jó hatással lehet. Mert az asszony, aki jó cionista, egyúttal figyelmes és messzire látó anya is. Az anyának

sága holnap, csütörtök este 8 órakor tartja meg rendezését.

Kolozsvár—Nagyvárad válogatott csapatainak városközi mérkőzését október 29 én Kolozsvárt tartják meg Dr. Morar Teofil szövetségi kapitány nagy gondossággal készíti elő a Nagyvárad elleni válogatott mérkőzést.

Höngsberg Miklóst, a NAC Kinigli néven becsüzetett többszörös válogatott centerhalfját, súlyos baleset érte az elmúlt héten tartott trainingnapon Kinigli labdával a kezében a pályára igyekezett. A kapu mellett felállított kópádót akarta átugrani, lába azonban ugrásközben megakadt és a játékos teljes súlyával a földre zuhant, miközben jobb karja a teste alá került. Horváth, a Törökös Cigány néven ismert kapusa társa segítségére sietett és be szállította dr. Erdős szanatóriumába, ahol Röntgen-vizsgálat után megállapították, hogy Kinigli súlyos csontszéledést szenvedett. A kitűnő játékos a NAC hosszabb ideig lesz kénytelen nélkülölni.

Vihar a német bajnokság döntője körül. A Hamburger SV és az IFC Nürnberg csapatainak döntő küzdelme Németország futballbajnokságáért a zöldgyepon befejezést nyert ugyan, a zöld asszal mellett azonban továbbhúzódik a tengeri vígrová dögadt német bajnokság kérdése. A mérkőzést vezető dr. Bauwens bíró a 2:2 eldöntetlenül álló mérkőzés győztesül — mint ismeretes

— a hamburgi csapatot deklarálta. Nürnberg a bírói döntés ellen óvással élt. A Dautscher Fussball Bund elnökségi ülése a napokban vette tárgyalás alá Würzburgban az óvást. A Hamburger SV és az északi kerület vezetői a tárgyalások megkezdése előtt kijelentették, hogy tiltakoznak a véleményük szerint véglegesen eldöntött kérdés újra való felvétele ellen. A tárgyalások viharos hangulatban zajlottak le és bár végleges döntés még nem történt, német sportkörökben biztosra vesszük, hogy a nürnbergiek óvásának helyet adnak. A német szabályok konzervatív szellemének megváltoztatásával lehelyesebb volna a gordiuszi oszlop úgy kettévágni, hogy mindkét csapatot bajnoknak jelentik ki.

Atlétika

Oroszország atlétikai bajnokságai. Nyolc évi szünet után, 1916 óta a napokban tartották meg először Szentpétervárt Oroszország atlétikai bajnokságának városét. Az eredmények a következők: 100 m. síkfutás. Borissoff 11'5 mp. 200 m. síkfutás. Kainulainen 24'4 mp. 400 m. Borissoff 54'1 mp. 1500 m. Antti 4 p. 32 mp. 5000 m. Koue-netzoff 17 p. 06 mp. Magasugrás. Borissoff 168 cm. Távgugrás. Kainulainen 682 cm. Súlydobás. Rechetnikoff 11'44 cm. Diszkoszvetés. Soudelin 33'72 cm. Golyvetés. Rechetnikoff 54'45 cm. Uj orosz rekord!

KÖZGAZDASÁG

Ujabb radikális intézkedések az uzsora ellen

Az Uj Kelet tudósítójától

Ismeretesek azok az intézkedések, amelyeket a kormány a fogyasztók szervezetének és egyes szakkörök kérésére tett az egyre elviselhetetlenebbnek hirteltt kereskedelmi uzsora ellen. A kormány felhivatalosa erről a következőket írja: A maximális árak, amelyeket városonként állapítottak meg, nem váltak be és az uzsorabíróságok működése sem hozta meg a várt eredményeket. A maximális árakat a hatóságok kénytelenek voltak olyan magasan megállapítani, hogy a fogyasztók semmit sem nyertek általuk, az uzsorabíróságok pedig a kirótt büntetéseket nem mindenkori hajtották végre. A pénzbírságok illuzóriusak, mert az üzérkedő kereskedő már ezeket is

kalkulálja, a fogházbüntetéseket pedig leggyakrabban csak kiróttak, de végrehajtásukat felfüggesztették. A fogházbüntetések különben sem oly hatásosak, mint háború előtt voltak, mert az „elzárás” morális valutája a háborús és forradalmi években erősen leromlott. Ma a fogházat viselő kereskedői kereskedőitársai nem közsíthetik ki könnyen maguk közül, főleg ha erős anyagi eszközökkel rendelkező üzérrel van szó.

Bukarasi jelentés szerint a kereskedelem és ipartügyi minisztériumban, valamint az igazságügyi minisztériumban új rendelet elkészítésén dolgoznak, amely teljesen új alapokra helyezi az uzsora elleni hadjáratot. Az új rendelet az eddigiekhez szigorubb, sőt beavatottak szerint tulradikális intézkedéseket léptet életbe a kereskedők ellen. Jellemző a most készülő rendeletre, hogy az uzsora miatt elítélt kereskedőknek üzlethelyiségét elrekvirátlják és egyszer mindenkorra eltiltják a kereskedéstől.

A rendelet elkészítési külföldi példákra hivatkoznak, szakkörökben azonban a legsúlyosabb aggályokkal tekintenek az új rendelet elé. Mai körviszonyaink mellett ugyanis alkalmasnak tartják az új rendeletet a legsúlyosabb visszaélésekre és főleg az a rendelkezés, amely szerint az uzsoráért elítélt kereskedő üzlethelyiségét rekvirálja el „más érdemesebb kereskedők” részére, okoz már most is nyugtalanságot. A készülő rendeletről eddig csak magánértekezéseket lehetett szerzeni és a fővárosi iparkamara egyik vezetője kijelentette, hogy amennyiben a rendelet valóban megjelenne, a kereskedő-testületek erőlyesen tiltakozni fognak ellene.

Belföld

(x) A vámcsempészet ellen. Bukarestből írják: A pénzügyminiszter közzétette a felhívta a vámhivatalok figyelmét arra az elharapódzott eljárásra, hogy a behozatalból kizárt árukat személyi podgyásában csempészik be az országba. Az eljárás rendszeren az, hogy a selyemszóvettel, vagy más behozatalból kizárt áruval megtöltött bőröndök tetejére másféle személyi használati cikkeket helyeznek el azzal a célzattal, hogy a vizsgálatot vezető tisztviselő figyelmét a bőrönd tulajdonképeni

tartalmától elvonják. A minisztérium szigoruan utasítja a vámhivatalokat, hogy a vizsgálatokat alaposan ejtsék meg és a csempészek ellen a törvény rendelkezései szerint szigoruan járjanak el.

(x) Az utódállamok gazdasági akcióje Prágában. Az V. prágai minitavással kapcsolatban a cseh-slovák kormány és a gazdasági érdekképviseletek kezdeményezésére tárgyalások folytak a csehszlovák, román, jugoszláv, lengyel kormány és érdekképviseletek kiküldöttjei között. E tárgyalások azzal az eredménnyel jártak, hogy a román-lengyel és lengyel-jugoszláv gazdasági szerződésnek régóta vajudó ügyét elben sikerült tető alá hozni. Ez államok között létesítendő szerződések alapelvét megállapították és pedig a legjobb kedvezmények kölcsönössége alapján. A megállapodásoknak formális ratifikálása a közeli hetekben meg fog történni. A csehszlovák érdekképviseletek a magyarországi ipari és kereskedelmi érdekképviseletekkel is keresték a közvetlen megbeszélések lehetőségét, a magyarok azonban nem képviseltették magukat a prágai tanácskozásokon.

(x) A luxus és forgalmi adót az árakba kell beszámítani. Bukarestből jelentik: A pénzügyminisztérium legutóbbi rendelete a fenytűzési és forgalmi adók adminisztrálása ügyében úgy intézkedett, hogy a vendéglők, kávéházak, valamint más üzletek és árúházak nem külön, hanem az árba beszámítva kerülnek a luxus és forgalmi adót. A blaketta rendszer tovább is fenmarad, de újabb és szigorubb megtorló intézkedéseket léptet életbe a pénzügyminiszter a visszaélések ellen. Az étkezési üzemek: kávéházak, vendéglők, onkrászdák, barokk tiz, hat és háromszázalékos fogyasztási adót kell beszedésének az illető helyiség osztályozása szerint.

Külföld

(x) Zürichi zárlat szept. 26-ról. Bern 37'50, Budapest 21'50, Prága 16'80, Newyork 536'25.

(x) Megegyeztek az utódállamok az osztrák államvasutak likvidálásában. Bécsből írják: Harmadik éve húzózó kérdés a Siegnek, az osztrák államvasutársaságnak likvidálása az érdekelte utódállamok: Ausztria, Magyarország, Csehszlovákia, Románia és Jugoszlávia, valamint a külföldi érdekeltségek között, illetve a fizetési arányak és módok megállapítása, amelyet az utódállamok a békeszerződéses folyamat birtokukba került Steg. vonalakért, berendezéseikért és különböző üzemekért a társaságok saját tartoznak. Ez ügyben több előkészítő értekezlet és egyezkedési tárgyalás volt már, megállapodásra azonban nem sikerült jutni. A múlt héten ismét összejöttek Bécsbe az érdekelte államok és külföldi érdekeltek képviselői és rövid megbeszélés után tegnapig tárgyaltak. Tagnap végre sikerült a megegyezésnek elvi alapját biztosítani. A francia érdekeltek képviselőin kívül az osztrák, magyar, csehszlovák és jugoszláv állam képviseltette magát; Románia képviselői az alkalmatlan nem jelentek meg. A megegyezés természetesen még nem végleges, előbb az érdekelte kormányoknak kell azt ratifikálni, asztán a jóvátételi bizottság elé kerül a javaslat és ez fog végérvényesen dönteni. Beavatott helyen ezt a döntést októberre várják.

Felcélós szerkesztő DR. MARTON ERNŐ
Hedő: BUDAPEST nyomda és kiadóvállalat Rt.
Szerkesztőségi telefonszám 977

Sport kötött-
szövött **Áruház**
Aradi köté és kötöttszövőgyár lerakata
Cluj, Wesselényi-utca 16.
Kötött kabátok, svetterek
kötött ruhák, harisnya és
kegyű eredeti gyári
árban kapható.

SZÍNHÁZ

Habim

Szerdán, 1922
bérlet
Csütörtökön,
(Der Ti)

MA

Szerda: Holla
ság, 8.
Bérietsz
Csütörtök: Elia
riz. Pre
árakkal
vezető
Péntek: Gyen
mier bé
árakkal
Szombat d. u
adás, ig
Seprődi
Szombat este
Szomb. R
13. sz
Vasárnap d.
helyára
A szóra r
megáltha

A sz

Eladott m
kiváncsi érde
asszony csütö
széles rétegei
tapasztalható
nirű új opere
s ritka ambic
fáradozik Sme
s mindenképe
és várakozás
operaegyüttes
változatos tán
tagjai is rész
Neményi Lili,
Leövey Leó.

Gyengédsé
mellett az utó
Batalle új d
amelynek pén
baton este a r

Gül Baba.
este színkerit
sikertü operettj
előadást ért m
Kolozsvárott s
tetszésnek. Hé
a Gül Baba. G
Emmivel, Leila

Fifi. Az ope
a sikerre, a me
adást ért meg
operett egyfoly
héten lesz a F
helyeiben hete
az új operett h
lepetés lesz a k
Izso Miklós re
gálása mellett

200,4

Itteres F
roncsos
hatók
Ér

FRAT
ClujP

KE

megvéte
pontban
séggel
városban
Ajánlatok
4777-1

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetéseket egyeztetési díj... 2 lel. Legkisebb apróhirdetés díja - 10 szöveg - 10 lel. Jellegű hirdetésnek számít...

Sok pénzt kereshetnek urak és nők egy nagy keresletnek örvendő házcikk előállításával...

Flatal, intelligens magyar kisasszony gyerekek mellé ajánkozik. Leveleket jó bizonyítványig jelgére a kiadó továbbít.

Butorozott vagy butorozatlan szobát keresek konyhával vagy anélkül október elsejére. Cim a kiadóban.

Kisasszonyt, könyvelésben és gépírásban jártast keres azonnali belépésre Hoffmann és Vida Monostori-ut 111 sz. Faszakmában jártast előnyben részesül.

Gyorsírást három hónap alatt teljesen megtanulhat. Cim a kiadóban.

120 hl. jókarban levő transzportképes boroshordó eladó. Singer Cojocna. 4775-1

Seibständiger deutscher Korrespondent Französisch, Englisch sucht Stellung. Unter 'Langjährige Praxis' an die Administration 'Uj Kelet'.

A 'Commerce' cipőruhában 5 lelért pár cipőhöz juthat. Bővebbet a csüörtörtöki számban. 4779-1

Tizenötéves íze diák keres lakást teljes ellátással. Cim a kiadóban. 4781-1

Concurs In der Aut. Orth. Gemeinde Gyalu ist die Stelle eines... Viktor Krausz Vorsteher

Die Weltbekannte Exportfirma HERMAN RATH TRIEST, welcher schon mehr als 40 Jahre von die Griechische und Palestinaer Produzenten in Triest ein Commissionslager besitzt, eröffnete in

Bucuresli, Hotel Regina einen Engrolager von Iosef Rath, Bucuresli, Casuta Postala 394.

UJ! Megnyilt UJ! Clujon a Boiyai-utóában ROSMANN MIHÁLY szücsműhelye

ahol minden e szakmába vágó munkát legujabb divat szerint tisztányosan és pontosan eszközöl. 1387

Engros. Olcsó bevásárlási forrás rövid, bazár, galanterie cikkekben Feiner Testvérek, Cluj, Unió-u. 11. Bent az udvarban. 1303

Utazó bőrönd és táska legjobb minőségben kapható Farmati bőröndösnél Cluj, Str. Memorandului (Unió-u.) 16.

UNIUNEA COMERCIALA

Központ: Bukarest 1382 Fiókok: Galați, Jassi, Constanța, Timișoara és Cluj, Strada Regina Maria (Deák Ferenc-u.) 32.

Mindenemű bel- és külföldi nyers és finomított olajok állandóan raktáron, u. m.: vazelin, transformator dynamo, kompressor, cilinderautó olajok, tolvotzeiszir, kocsikenőcs stb. a legolcsóbb napi áron. Továbbá állandó raktár: Fűszer és gyarmat, vas, drogua és manufakturcikkekben. Most érkezett: Quebracho, gesztenyekivonat, degras, Fischliran chamotte-tégla (West-: böhmische Kaolin und Chamotten-Werke Prag vezérképviselete.) :-:

Uj teherautók! Papír és fűszernagykereskedők figyelmét felhívja az iskola saisonra „Zea“ első román krétagyár Cluj.

Saját érdekében nézze meg Baumzweig, Rosenfeld & Co. ujonnan nagyobbított textil és divatáru nagykereskedését Cluj, Calea Reg. Ferdinand (v. Wesseléngi-utca) 25.

Allandóan nagy raktár: Férfi és női szövetek, barchet, karton, zephir, vásznak stb. cikkek minden szélességben feltűnő olcsó áron lesznek kiárusítva. Engros és detail eladás! Telefonszám: 11-00.

Butorkereskedők és butorvásárlók figyelmébe! Mielőtt szükségletüket beszereznék, tekintsek meg raktárunkat, ahol nagy választékban különösen háló ebédülő és uriszobák kaphatók. Kedvező fizetési feltételek mellett is. Elvállalunk: szállodák, éttermek, kávéházak, üzletek és bankok stb. berendezését. Victoria Faipari és Műbutorgyár Részv.-Társ. Târgu-Mureș - Marosvásárhely Gyártelep: Str. Bererie (Sörház-utca) 17. Üzletheiyiség: Stt. Georg (Szentgyörgy-u.) 5.

S. EISENSTÄDTER & Co szücs és szörme áruháza Főüzlet: Calea Victoriei 2. 1333 Fiók: Ovár (Szentlélek és Kinizsi-u. sarok)

Szörmeárúhban állandóan nagy készlet! Szörmek művészies feldolgozása

Eredeti modellek Telefon: 12-12. Déri Lajos, Cluj, Strada Memorandului No. 3. (volt Unió-u.) Kadima-nyomda kiadása, Cluj-Kolozsvár.

PESCARIT

első erdélyi haltenyésztő részv.-társ. értesíti Cluj és Erdély közönségét, hogy halászatait megkezdte. Clujj basinben állandóan minden nap a közönség rendelkezésére áll bármily nagy mennyiségben különböző élő hal, nevezetesen Fogas, Ponty, Csuka, Kárász, Compo, Mána és Harcsa. Kifrusítás

Sallak Dezső-cégnél Vidéki megrendelések jégsomagolással azonnal eszközöltetnek. Sürgőycim: Sallak Dezső, Cluj.

Szalámit postán átánvét meillet pontosan szállít 1344 Winkler Mór szalámigyára Cluj, Piata Mihail Viteazul (Sz. chenyi-tér 39. Telefon 12-90. Árjegyzék és a kérésre kívánatra ingyen.

Löwy Sándor női divatáruháza Petrozsény (Petroseni) keres románul beszélő el-sőrendű, szakképzett idősebb segédet jó fizetéssel. Személyes ajánlattevőknek utiköltséget megteritem. :-:

ATUTALÁSOK! Forgalmi Bank Rt. Cluj, az Urania palotával szemben. Idegen pénznemek vétele és eladása, folyó számlák, lombard-kölcsönök, betétek naptól-napig a legmagasabban kamatoztatnak. Telefon 1-69 és 7-25.

Kenderzsineget, zsinorokat és hevedereket raktárról szállít 1381 Bleier és Weisz cég vezérképviselete Emanuil Salamon & Co. Cluj, Piata M. Viteazul 40.

Gladys shoe cream the best Az előkelő világ cipőkrémje

Sz. rkezt hivatal... Az Uj K... Európ... görög há... lált haron... mélyen b... tagadhatat... rajta. Eur... értheiő. A nem görög... maga Eur... ma már n... tanácskozt... birodalmi... Európa fe... európai d... már nem... kiséri fig... aggdó vil... lángot szit... fenyegető... tőle a vilá... beri élni... olta. A n... nemosak p... is a békét... népei, amel... hanem b... fogják olt... teni a vesz... békét akar... amely feg... Kelet is... áldást adha... ha győzel... A kelet... vivődik a k... vagyunk ah... gyulladt, de... összefogott... hogy itt n... nagyobb a... től távolabb... szörnyű szer... emlék, kinl... elemi csapás... a szerencsét... tott, belefés... szerünkbe. N... megpengene... nek az ideg... mi, akik kö... fenyegető es... neszelnk fe... baljóslatu ig... hét óra, az... napjaiban, é... idegesen és... matól minden... szenvedésin... békéért. Ért... amennyire é... latlan. Mer... Keleten a... idejében elol... vannak a vi... ságai, semho... jon Európa. kegyetlen só... és rossz f... gyűlö egyar... rális és gar... el benne. K... boruból? Se... nagy világon... a semleges ál... ságuk szegén... és nincs hasz... amely messzi... dásban, amel... folyt és amel... veiktésben b... zissal sokkal... mében vivott... csak veszteni... Románia, békés hajlan